

На основу члана 59. Статута општине Чајетина ("Службени лист општине Чајетина" број 7/2008) и члана 40. Пословника о раду Општинског већа општине Чајетина (" Службени лист општине Чајетина " број 9/2008) , Општинско веће општине Чајетина, на седници одржаној 11.маја 2009. године, донело је следећу

О Д Л У К У

I

УСВАЈА СЕ ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА урађен од стране Општинске управе Чајетина.

II

Саставни део ове одлуке је напред наведени Акциони план.

III

Одлуку доставити: Општинској управи и архиви Општинског већа.

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА
Број:06-20-4/09-01 од 11.маја 2009.године

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ ОПШТИНСКОГ ВЕЋА,

Милан Стаматовић





**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА
ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА
ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА**

УВОД:

Територија општине Чајетина се састоји од 20 месних заједница, односно 24 насеља. Општина Чајетина према попису из 2002. године броји 15628 становника која живе у 5.146 домаћинстава. Налази се у југозападном делу Републике Србије, са севера окружена територијом Града Ужица, са истока општином Ариље, са југоистока општином Нова Варош, а са југа општином Прибој, а са запада Босном и Херцеговином. Административно припада Златиборском округу и заузима површину од 647 Км². Простор општине Чајетина географски подразумева таласасту висораван између река Сушице и Увца и планина Таре и Муртенице, са планинским масивом Златибора као средиштем и главним делом. Најважније делатности су туризам, пољопривреда, прерађивачка индустрија у области пољопривредне производње, текстилна индустрија, лака индустрија у области пластике и метална и дрвнопрерађивачка индустрија. Туризам је најразвијенија и најважнија грана привреде. На Златибору као најразвијенијој туристичкој дестинацији, годишње се оствари преко 1.000.000 ноћења са око 250.000 посетилаца.

Одлука о оснивању Савета за управљање миграцијама:

Дана 11.12.2008. године основан је Савет за управљање миграцијама општине Чајетина који је преузео обавезу да изради Локални акциони план за решавање проблема избеглих и интерно расељених лица како би се од наредне буџетске године усвојила посебна буџетска линија за ту намену. Савет је основан од стране председника општине и њим председава Начелник општинске управе Сениша Булатовић.

Чланови Савета за управљање миграцијама су:

- | | |
|----------------------|--|
| 1. Мирјана Цветковић | Национална служба за запошљавање –НСЗ Чајетина |
| 2. Милош Мимић | Избегло лице из Хрватске |
| 3. Владан Жиловић | Повереник за избегла лица општина Чајетина |
| 4. Илић Љубинка | Центар за социјални рад општина Чајетина |

- | | |
|--------------------------|---|
| 5. Владан Синђић | НВО-Грађанска читаоница „ЛИБЕРГРАФ“ |
| 6. Радослав Петронијевић | НВО-Грађанска читаоница „ЛИБЕРГРАФ“ |
| 7. Милан Симовић | Црвени крст општине Чајетина |
| 8. Зоран Филиповић | Регионални центар за професионални развој запослених у образовању |

Након избора чланова Савета за управљање миграцијама, усвојени су следећи принципи, који ће бити поштовани у изради Акционог плана.

ПРИНЦИПИ ПРОЦЕСА

Отворена „транспарентна“ консултација у припремању плана,

Демократско одлучивање

Дугорочна перспектива

Ефикасност (економичност)

Реалистички приступ и једнакост у доступности и пружању услуга

Партнерски приступ у развоју услуга

Мултидисциплинарни и међусекторски приступ

Специфични, мерљиви , реални и оствариви циљеви

ПРИНЦИПИ УСЛУГА

Одрживост пружања услуга

Једнакост и фер односи у доступности и пружању услуга

Партнерство у пружању услуга

АКТУЕЛНО СТАЊЕ ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И АНАЛИЗА ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Од почетка сукоба на територији бивше Југославије на територији општине Чајетина је регистровано 735 избеглих лица. У колективном центру Планум било је смештено 180 лица, он је затворен крајем 2007. године и становници тог центра су премештени у друге колективне центре (стара и болесна лица) , десет породица , укупно 31 особа је усељена у зграде које су изграђене за потребе гашења колективног центра , кроз програм Грчке НВО- „Европска Перспектива“ који је финансирала Европска Агенција за Реконструкцију. Тренутно 30 особа и даље нема српско држављанство и поседује избегличке легитимације, а између

150-200 од укупног броја евидентираних (735) и даље живи на територији општине Чајетина. По податцима УНХЦР-а на територији општине Чајетина тренутно борави 96 ИРЛ.

Сиромаштво избеглица и интерно расељених лица је вишеструко по својој природи и састоји се и од материјалног сиромаштва и различитих облика људског сиромаштва- проблеми у приступу основним људским правима(као што су својина, документа, слобода кретања) и услугама (приступ здравственој заштити, социјалној помоћи и, образовању итд.), разним правним проблемима и психосоцијалним проблемима услед друштвеног искључења, маргинализације и дискриминације. Ако говоримо о материјалном сиромаштву, истраживања показују да је сиромаштво у наведеној категорији дупло веће него у укупној популацији и ИРЛ је испод линије сиромаштва опште популације. Нагли прекид (промена) социјалног, економског и културног контекста у ком живе ставио их је у позицију ускраћености свих врста ресурса: прихода, имовине, друштвених мрежа и емотивне сигурности. Они се осећају као људи који нигде не припадају.

Одлазак у треће земље, као један од начина све је мање доступан, а за ИРЛ потпуно недоступан.

Од укупног броја избеглих и ИРЛ, 30 особа и даље поседује важеће избегличке легитимације и има 96 интерно расељених особа са Косова и Метохије. У насељу социјалне изградње које је изграђено за потребе гашења Колективног центра „Планум“ тренутно живи 31 особа. Структура становника у наведеном насељу је следећа: 16 особа мушког пола и 15 особа женског пола, 5 особа старости до 15 година, 5 особа старости између 15 и 30 особа, 10 особа старости између 30 и 50 година, 8 лица старости између 50 и 65 година и 3 лица старија од 65 година. Само су две особе у радном односу.

АНАЛИЗА СОЦИЈАЛНИХ АКТЕРА:

Општина Чајетина посебну пажњу посвећује решавању социјалних проблема грађана у које спадају и проблеми избеглих и интерно расељених лица.

Национална служба за запошљавање одељење Чајетина , као регионална филијала, води бригу о незапосленима на територији општине Чајетина, оквиру права и прописа прописаних законом. Избегла лица која имају држављанство Републике Србије и интерно расељена лица имају сва права и обавезе као и домицилно становништво и то: Групно информисање, Процена запошљивости, Индивидуални планови запошљавања-Разговори са саветником за запошљавање, Обука за активно тражење посла, Клубови за тражење посла, Саветовање и Сајмови запошљавања. Сви ови програми су доступни ИРЛ и избеглим лицима која су узела држављанство републике Србије, потребан је само упис у евиденцију лица код Националне службе за запошљавање.

Центар за социјални рад пружа социјалну и породично правну заштиту лицима којима је то потребно у оквиру законских права и обавеза. Интерно расељена лица и избегла лица која су узела држављанство имају сва права као и домицилно становништво, а избегла лица право на једнократну материјалну помоћ. Обавештава избегла и ИРЛ који имају права на смештај у установе социјалне заштите о правима и обавезама. Смештај ментално оболелих из циљне групе .

Општинска организација Црвеног крста која кроз своје редовне активности (јавна кухиња) и повремене активности дељења хуманитарне помоћи помаже најугроженије становништво, а помоћ се односи и на избегла и интерно расељена лица.

Повереник за избеглице координира односе Радне групе и Комесаријата за избеглице и информише и обавештава избегла и ИРЛ са новим програмима и правима која су им доступна.

АНАЛИЗА И ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА

Имајући у виду ситуацију на локалном нивоу, расположиве ресурсе и текуће проблеме Савет за управљање миграцијама општине Чајетине је издвојио, као приоритетне, следеће групе проблема: **економске проблеме, правне проблеме и социјалне проблеме.**

ЕКОНОМСКИ ПРОБЛЕМИ

У периоду транзиције после завршених ратова и изолације у земљи где су економски услови веома неповљни и где је и општа популација материјално угрожена, избегла лица и ИРЛ су посебно рањива популација, (немогућност запошљавања, лоши услови становања, нижи ниво образовања). За решавање наведених проблема потребан је напор шире заједнице,града, државе и страних организација, како би се проблем што брже и ефикасније решио.

Највећи проблем избеглих и ИРЛ је незапосленост(већина ради на црно у угоститељству и као грађевински радници) . Недовољно користе права која су стекли као грађани Србије и уопште слабо су информисани о својим правима. (готово да не користе услуге Центра за социјални рад НЗС и општине Чајетина.)

ПРОБЛЕМИ ПРАВНЕ ПРИРОДЕ

Проблеми правне природе су код избеглих и ИРЛ су бројни, почевши од непотпуне документације, немогућности за долазак до документације која се налази у земљи порекла, имовинских права, уништеној, усељеној имовини не могућност повратка у земљу порекла. Преузимањем држављанства Србије, при чему решавањем

правног статуса социјални и материјални положај се битно не мења. Решавање ових сложених питања превазилазе ресурсе на локалном нивоу.

СОЦИЈАЛНИ ПРОБЛЕМИ

Нагли прекид социјалног, економског и културног контекста избеглих и ИРЛ ставио их је у позицију ускраћености свих врста ресурса: прихода, имовине, друштвених мрежа и емотивне сигурности. Они се осећају као људи који нигде не припадају. Потребна им је боља информисаност о правима из социјалне заштите, психо -социјална помоћ и свака друга врста помоћи како би се осећали као грађани који припадају заједници у којој живе.

РАНГИРАЊЕ ПРИОРИТЕТА

Прва активност на састанку Савета за управљање миграцијама била је та што смо рангирали приоритете по важности, хитности, изводљивости, надлежности и домино ефекту. Резултат је био следећи :

<i>укупно</i>	<i>важност</i>	<i>хитност</i>	<i>изводљивост</i>	<i>надлежност</i>	<i>Домино еф.</i>	<i>проблеми</i>
15	5	4	2	3	1	Економски проблеми
18	5	5	4	3	1	Проблеми правне природе
17	4	3	4	4	2	Социјални проблеми

ЗАКЉУЧЦИ:

Оснивање канцеларије за пружање бесплатне правне помоћи је врло важан сегмент у решавању проблема избеглих и интерно расељених лица, прибављање докумената, проблеми везани за непокретну имовину, девизне штедње, пензија и сл... су горући и решавањем тих проблема била би решена и друга питања, нарочито за избегла лица са територије Хрватске.

Већина избеглих и интерно расељених лица је незапослена (што се види из анализе циљне групе) па су им програми за активно тражење посла, преквалификације, доквалификације, старт-уп кредити, донације за започињање сопственог бизниса и сл преко потребни како би почели да остварују сопствене приходе и да би могли потпуно да се интегришу у локалну заједницу.

Једночлане породице старих људи чине приличан број популације избеглих и интерно расељених лица, па би брига о старима и повећање капацитета установе социјалне заштите требао да буде правац коме би општина Чајетина и њене институције требало да теже.

Многи проблеми избеглих и интерно расељених лица превазилазе могућности локалне заједнице, тако да би појачана сарадњом са републичким институцијама, међународним организацијама и разним фондовима убрзала решавање наведених проблема.

ПРЕПОРУКЕ:

Савет да по расположивим информацијама и радом на терену ближе утврди хитне потребе за најугроженији део циљне популације.

Да интензивније сарађује са републичким Комесаријатом за избеглице и ако могућности дозвољавају да се укључи у програме страних донатора.

Да оснује канцеларију за бесплатну правну помоћ (почетком јуна месеца Грађанска читаоница „Либереграф“ у сарадњи са НПА би требало да оформи канцеларију за бесплатну правну помоћ-очекује се помоћ града у раду канцеларије)

Да се сви социјални актери који су по природи посла везани за ову област више укључе у решавање проблема.

Да, ако могућности дозвољају аплицира код државних институција за средства за јавне радове и да укључи и један број лица из наведене популације.

Да , оформи буџетску линију за решавање проблема избеглих и интерно расељених.

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ИЗБЕГЛИХ И ИРЛ ОПШТИНЕ ЧАЈЕТИНА							
ПРОБЛЕМ	ЦИЉНА ГРУПА	АКТИВНОСТИ	ПАРТНЕРИ	ДИНАМИКА	ПОСТОЈЕЋИ РЕСУРСИ	ПОТРЕБНИ РЕСУРСИ	ИНДИКАТОРИ УСПЕШНОСТИ
ЕКОНОМСКИ СТАТУС	Избегла и ИРЛ	<p>1.1. Мотивисање избеглих и ИРЛ за активно тражење посла -Организовати информативни састанак са избеглим и ИРЛ Обављање информативних разговора са избеглим и ИРЛ</p> <p>1.2 . Пријава на евиденцију НСЗ Евидентирање избеглих и ИРЛ Обављање индивидуалних разговора</p> <p>1.3. Програми за активно тражење посла Тренинзи, доквалификација, преквалификација Обука за геронтодомаћице</p> <p>1.4. Програми за самозапошљавање</p> <p>Субвенционирање за самозапошљавање Подстицајни кредити Едукација заинтересоване групе</p> <p>1.5.Обука за израду бизнис – планова за предузетништво и пројекте самозапошљавања</p> <p>1.6. Јавни Радови Мотивација за пријављивање за Јавне Радове</p> <p>1.7.Аплицирање код републичких фондова</p>	Општина Чајетина Либерграф НСЗ Повереник за избегла лица Представник избегличког насеља НПА	18. месеци	Постојећи програми НСЗ Програми НВО Постојећи стручни кадар	Финансијска средства за организовање тренинга и обука за запошљавање и самозапошљавање.	Број информативних разговора. Број пријављених на евиденцију НСЗ. . Број лица који су учествовали на тренинзима, обукама, доквалификацијама и преквалификацијама. Број ново запослених и број самозапослених.

ПРАВНИ СТАТУС	Избегла и ИРЛ	<p>2.1. Бесплатна правна помоћ -Ангажовање стручног лица два дана месечно -Информисање о програму бесплатне правне помоћи -Обезбеђење средстава за бесплатну правну помоћ -Информисање, саветовање и упућивање на институције и организације 2.2. финансијска помоћ за потребе прибављања документације -Обезбеђивање финансијских средстава за трошкове поштарине за потребе прибављања документације 2.3.Обезбеђивање финансијских средстава за путне трошкове за потребе прибављања документације</p>	Општина Чајетина Либерграф НСЗ Повереник за избегла лица Представник избегличког насеља НПА Црвени крст	18. Месеци	Постојећи пројекат Либерграф-а Средства Града за подршку хуманитарним НВО Постојећи стручни кадар – Божо Вуковић	Финансијска средства за плату правнику Финансијска средства за информисање о програму Финансијска средства за поштарину	Број лица којима је пружена саветодавна помоћ Број послатих правних поднесака и захтева Број успешно решених случајева
СОЦИЈАЛНИ СТАТУС	Избегла и ИРЛ	<p>3.1.Боља информисаност о правима из социјалне заштите -Иницирање и реализација састанка са избеглим и ИРЛ о правима из социјалне заштите -Израда штампаних материјала 3.2.Оснивање герентолошке службе за стара и болесна лица (избегла лица и ИРЛ) -Иницирање и реализација састанка са избеглим и ИРЛ о правима из социјалне заштите -Преузимање модела добре праксе (Арилге) 3.3. Брига о старима -Иницирање за укључивање</p>	Општина Чајетина Либерграф НСЗ Повереник за избегла лица Представник избегличког насеља НПА ЦСР	18. месеци	Буџет Града Градска ЈП Постојећи програми СЦР Програми НВО Постојећи стручни кадар	Финансијска средства за социјалну подршку наведеним лицима.	Број лица који су присуствовали сатанцима за повећање знања о правима из социјалне заштите.

		избеглих лица и ИРЛ у програм Једнократна помоћ 3.4. Помоћ у санирању поремећених односа у породици Саведотавни рад 3.5. Остваривање права на родитељски додатак -Једнократна помоћ избеглим лицима за добијање детета (матерински додатак) 3.6. Помоћ у школовању -Једнократна помоћ (екскурзије, набавка књига) 3.7. Ревидирање критеријума и процедура за помоћ најугроженима -Анализа, преиспитивање и покретање поступака за измену процедура и критеријума					
--	--	---	--	--	--	--	--

ПОЈМОВНИК:

ИРЛ – Интерно расељено/а лице/а

ИР лица – Интерно расељено/а лице/а

Савет за СДП – Саветодавно тело градоначелника за социјалну и дечију политку

НСЗ – Национална служба за запошљавање

ЦСР – Центар за социјални рад

НВО – Невладина/е организација/е

НПА – Норвешка Народна Помоћ

Либерграф – Грађанска читаоница „Либерграф“